

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे
बी. ए. – (विशारद) सामाजिकशास्त्रे / योग

परीक्षा : डिसेंबर – २०२२

सत्र – १

विषय:- राज्यशास्त्राची ओळख (भाग -१) (PCG – 101)

दिनांक : १६/१२/२०२२

गुण : ६०

वेळ : स. १०.०० ते दु १२.३०

- सूचना :**
१. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
  २. उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
  ३. उत्तरपत्रिकेत प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नक्रमांक लिहिणे आवश्यक आहे.

- प्र.१. पुढील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) (४०)**
- १.१ राज्यशास्त्राचे स्वरूप, व्याप्ती व महत्त्व स्पष्ट करा.
  - १.२ राज्यशास्त्र आणि इतिहास व राज्यशास्त्र आणि समाजशास्त्र यांमधील संबंध उदाहरणे देऊन स्पष्ट करा.
  - १.३ राज्याच्या मूलभूत घटकांची चर्चा करा.
  - १.४ हॉब्सच्या सामाजिक कराराची वैशिष्ट्ये सांगून, गुण व दोष लिहा.
  - १.५ राज्याच्या विकासाच्या प्रमुख अवस्थांची माहिती द्या.
  - १.६ सार्वभौम सत्तेची व्याख्या सांगून, सार्वभौम सत्तेची लक्षणे विशद करा.
- प्र.२. पुढील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) (१०)**
- २.१ राज्यसंस्थेला संस्थांची संस्था असे का म्हटले जाते?
  - २.२ राज्याच्या उदयाचा शक्ती सिद्धांत स्पष्ट करा.
  - २.३ सार्वभौम सत्तेचे प्रकार सांगा.
  - २.४ अलिखित राज्यघटनेची वैशिष्ट्ये, गुण व दोष स्पष्ट करा.
- प्र.३. टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) (१०)**
- ३.१ रूसोची 'मानवी स्वभावाची' संकल्पना.
  - ३.२ राष्ट्रराज्यांचे भवितव्य
  - ३.३ सार्वभौम सत्तेच्या मर्यादा.
  - ३.४ राज्यघटना बदल व दुरुस्ती.

Translation in English
Sub: Introduction to Political Science (Part - 1) (PCG-101)

Date: 16/12/2022

Marks : 60

Time : 10.00 am to 12.30 pm

Instructions:

- 1) All Questions are Compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.
- 3) In the case of any doubt the Marathi version shall be held to be authentic and final.
- 4) While writing answers the respective question numbers must be mentioned in the Answer Book.

Q.1. Answer the following questions in detail. (Any Four) (40)

- 1.1 Explain the nature, scope and importance of political science.
- 1.2 Explain with examples of the inter-relationship between History and Political Science and Sociology and Political Science.
- 1.3 Discuss the essential elements of state.
- 1.4 State the characteristics and merits and demerits of Social Contract Theory of Hobbes.
- 1.5 Explain the main stages in the evolution of state.
- 1.6 Define Sovereignty. Explain the characteristics of Sovereignty.

Q.2. Answer the following questions in brief. (Any Two) (10)

- 2.1 Why the Political Institution is called as Institution's institution?
- 2.2 Explain the Force Theory of origin of state.
- 2.3 State the types of Sovereignty.
- 2.4 Explain the characteristics, merit & demerits of unwritten constitution.

Q.3. Write short notes. (Any Two) (10)

- 3.1 Rousseau's concept of Human Nature.
- 3.2 Future of nation-states.
- 3.3 Limitations of Sovereignty.
- 3.4 Change and amendment of the constitution.